

АНОТАЦІЯ

Кіш Я.В. Публічне управління в структурі Державного бюро розслідувань: організаційно-правовий аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, Одеса, 2026.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню публічного управління в структурі Державного бюро розслідувань крізь призму організаційно-правового забезпечення його функціонування, управлінської керованості, підзвітності та інституційної стійкості. Актуальність теми зумовлена ключовою роллю ДБР у системі державної влади та правоохоронних інституцій України, а також підвищеним суспільним запитом на прозорість і результативність діяльності органів, які здійснюють досудове розслідування щодо осіб із особливим публічним статусом. В умовах реформування сектору безпеки і правопорядку, дії воєнного стану, зростання ризиків корупційних проявів і управлінських дисфункцій посилюється потреба у науково обґрунтованому вдосконаленні організаційно-правових механізмів управління в ДБР, включно з питаннями кадрового забезпечення, внутрішнього контролю та аудиту, взаємодії з громадянським суспільством і забезпечення відповідальності посадових осіб.

Наукове значення дослідження полягає в тому, що публічне управління в структурі ДБР розглядається не як сукупність окремих адміністративних процедур, а як цілісний організаційно-правовий механізм, що забезпечує легітимність управлінських рішень, узгодженість діяльності центрального апарату та територіальних управлінь, ефективність проходження публічної служби, а також належний рівень внутрішньої дисципліни, контрольованості й підзвітності. Доведено, що без системного управлінського підґрунтя неможливо забезпечити ні стабільність інституції, ні передбачуваність її роботи, ні довіру суспільства до результатів діяльності ДБР. У дисертації

актуалізовано проблему балансу концентрації та деконцентрації управлінських процесів у ДБР: з одного боку, необхідність єдності стандартів і концентрованого стратегічного керівництва, з іншого – потреба оперативної автономії територіальних підрозділів, ефективної координації та зворотного зв'язку.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення публічного управління в структурі Державного бюро розслідувань. Предметом дослідження є організаційно-правові засади публічного управління в ДБР, зокрема інституційно-управлінські механізми проходження публічної служби, внутрішнього контролю та аудиту, управлінські функції й повноваження Директора ДБР, а також форми взаємодії з інститутами громадського контролю.

Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних засад і формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління в структурі ДБР з урахуванням сучасних викликів реформування, потреб інституційної стійкості, підзвітності, прозорості та відповідальності. Досягнення мети забезпечується через аналіз становлення і розвитку управлінської моделі ДБР, визначення особливостей проходження публічної служби в органі, оцінку управлінських ризиків у взаємодії центрального апарату та територіальних управлінь, а також вироблення пропозицій щодо посилення внутрішнього контролю, аудиту та механізмів взаємодії з громадянським суспільством.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, що дозволили комплексно розкрити зміст і динаміку публічного управління в ДБР. Застосовано діалектичний метод для виявлення суперечностей і тенденцій трансформації управлінських механізмів, системний і структурно-функціональний методи – для аналізу організаційної побудови ДБР, управлінських зв'язків і процедур, формально-юридичний метод – для інтерпретації нормативно-правових актів, порівняльний метод – для узагальнення зарубіжного досвіду організації та

управління спеціалізованими органами, методи аналізу та синтезу, абстрагування й узагальнення – для формування висновків і пропозицій щодо вдосконалення.

Дисертація складається з трьох розділів, які послідовно розкривають теоретико-методологічні, інституційно-управлінські та організаційно-функціональні аспекти дослідження. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні основи розуміння публічного управління в структурі ДБР, проаналізовано становлення та розвиток управлінської моделі органу, визначено сутнісні характеристики управлінської системи в контексті її функцій та інституційного призначення. Обґрунтовано значення балансу концентрації та деконцентрації як ключової умови керованості та ефективності ДБР, а також систематизовано зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення діяльності органів зі спеціальним статусом і визначено напрями його адаптації до українських реалій.

Другий розділ присвячено особливостям проходження публічної служби в ДБР як інституційно-управлінському ядру стабільності органу. Досліджено адміністративно-правовий статус і класифікацію державних службовців ДБР, окреслено проблемні зони нормативного регулювання службових режимів, підходів до кадрового добору, оцінювання та забезпечення професійної доброчесності. Висвітлено функції публічних службовців у центральному апараті та територіальних управліннях, розкрито специфіку посадових обов'язків, режиму проходження служби та відповідальності, обґрунтовано потребу в посиленні процедурної визначеності, внутрішніх стандартів діяльності та управління ризиками в кадровій сфері.

Третій розділ присвячено організаційно-управлінським функціям і повноваженням Директора ДБР як ключового суб'єкта управління. Проаналізовано внутрішню та зовнішню управлінську компетенцію Директора ДБР у системі публічного управління, визначено проблемні аспекти реалізації управлінських повноважень і необхідність їх процедурного

та інституційного підсилення інструментами внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту, прозорості та підзвітності. Окрему увагу приділено взаємодії Директора ДБР із Радою громадського контролю як формі демократичної підзвітності та комунікації з громадянським суспільством, окреслено управлінські ризики та потенціал удосконалення цієї взаємодії. Узагальнено проблеми та перспективи реалізації функцій Директора ДБР з урахуванням зарубіжного досвіду та українських реалій, сформульовано прикладні рекомендації, спрямовані на підвищення інституційної спроможності управлінської вертикалі ДБР.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні цілісного організаційно-правового бачення публічного управління в структурі ДБР як інтегрованої системи управлінських інструментів, процедур і суб'єктних взаємодій, орієнтованих на керованість, підзвітність і ефективність. У роботі поглиблено розуміння балансу концентрації та деконцентрації в управлінській моделі ДБР; уточнено зміст і значення управлінської компетенції Директора ДБР у розрізі внутрішніх та зовнішніх управлінських функцій; розкрито роль внутрішнього аудиту та контролю як елементів управлінської відповідальності й антикризового реагування; обґрунтовано напрями модернізації кадрових процедур і службових режимів як основи професіоналізації публічної служби в ДБР.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання сформульованих положень і рекомендацій у нормотворчій діяльності щодо удосконалення правового регулювання діяльності ДБР, у практиці публічного адміністрування органу при розробці внутрішніх регламентів і управлінських стандартів, у системі професійної підготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців, а також у діяльності, пов'язаній із впровадженням інструментів прозорості, підзвітності, внутрішнього контролю й аудиту. Результати дисертації можуть бути корисними для зміцнення інституційної стійкості ДБР, підвищення якості управлінських рішень та зниження управлінських ризиків у функціонуванні органу.

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження апробовано в доповідях і тезах на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Результати дослідження оприлюднено у наукових статтях у фахових виданнях, а також у матеріалах наукових заходів, що підтверджує їх актуальність і практичну значущість для розвитку теорії та практики публічного управління у правоохоронній сфері. Структурно дисертація складається зі вступу, трьох розділів, підрозділів відповідно до логіки дослідження, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, публічна служба, державні службовці ДБР, управлінська компетенція, контроль, інституційна стійкість, державна політика, цифрова трансформація, публічне управління та адміністрування, управлінські рішення, державна служба, управління персоналом, кадрова служба, органи публічної влади, організаційно-правовий механізм, нормативно-правове регулювання, кадрова політика.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Кіш Я. В. Забезпечення прозорості та відповідальності в публічному управлінні Державним бюро розслідувань. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2023. № 4(56). DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.4.31>.
2. Кіш Я. В. Організаційна структура Державного бюро розслідувань: сучасні виклики та перспективи розвитку. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2024. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.3.7>.
3. Кіш Я. В. Внутрішній аудит і контроль як елементи публічного управління в Державному бюро розслідувань. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2025. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2025.3.2>
4. Кіш Я. В. Організаційно-правове забезпечення кадрового добору та атестації працівників ДБР. Право та державне управління. 2025. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.2.27>
5. Кіш Я. В. Зарубіжний досвід інституційного та кадрового забезпечення діяльності ДБР та можливість його впровадження в Україні. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. №4(2025). DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2025.4.5>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Кіш Я. В. Правові засади забезпечення кадрового потенціалу в Державному бюро розслідувань. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України». URL: <https://op.edu.ua/123412346765434-14238>.

2. Кіш Я. В. Правові основи діяльності Державного бюро розслідувань. The 16th International scientific and practical conference “Methods of solving complex problems in science” (April 25–28, 2023). Prague, Czech Republic. Prague: International Science Group, 2023. 541 p.

3. Кіш Я. В. Організаційна структура Державного бюро розслідувань: сучасні виклики та перспективи розвитку. Гуманітарні та природничі науки: актуальні питання: матеріали II науково-практичної конференції (Рівне, 30–31 серпня 2024 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2024. 88 с.